

Ideeënfabriek

Mark Mieras

Duik in de hersenen

donderdag 29 juni

Wat schieten we op met kunst?

Mark Mieras begint met het belang van spelen.

Hersencellen zijn voortdurend bezig met verbindingen maken. We zijn als mensen evolutionair ingesteld als soort om zoveel mogelijke nieuwe hersenverbindingen te maken om te overleven als soort. Dat blijken we als mensen vooral te doen in situaties waarin we spelen, we betrokken zijn en plezier hebben.

Hoe weet je dat kinderen goede verbindingen maken?

Als ze plezier hebben, nieuwsgierig zijn en uitgedaagd worden.

De mens is door evolutie geprogrammeerd op ontwikkeling – slimheid, een leven lang ontwikkelen. Evolutionair gezien zijn plezier en spel van onschatbare waarde in een leerproces.

Batterijladers van het leven. Maar plezier en spelen zijn we gaan zien als iets extra's. Zo zijn we geprogrammeerd: toetje na eten, spelen na huiswerk.

Ouders hebben bijvoorbeeld de neiging om te denken dat projectweken niet interessant zijn – want dat is leuk en niet echt leren. Het idee dat leeft: het is serieus als het niet leuk meer is. En op de een of andere manier heeft plezier vaak moeten plaats maken voor schools werk en serieusheid. Soms zelfs een diskwalificatie geworden voor echt leren.

Spel gaat over de balans tussen verveling en frustratie, met de juiste hoeveelheid uitdaging. Hoe zoek je dat ultieme punt? Hoe je je verhoudt tot de uitdaging en ga je om met ongemak? Leren durven. Leren onderzoeken.

Cognitie en meta cognitie

In onderwijs focus op cognitie: = gras

interessanter is meta cognitie: = wortels > vermogen om te leren, nieuwsgierigheid, veerkracht, plezier, zelfsturing, creativiteit

Zelfsturing is belangrijk voor ontwikkeling.

Het heeft te maken met zelfstandig handelen, verantwoordelijkheid en initiatief nemen.

Succes in leven is in hoge mate afhankelijk van zelfsturing.

Kunst draagt in belangrijke mate bij aan metacognitieve vaardigheden. Wanneer we dansen zijn we bezig met bewegen en werken we indirect aan het geheugen. Muziek maakt gevoeliger in sociale situaties en laat ons beter samenwerken.

Nieuwsgierigheid

Dit is iets wat we eigenlijk afleren. Blijkt keer op keer uit onderzoek. We worden geprogrammeerd om het goede antwoord te geven, om fouten te vermijden.

Dat wat uit je eigen interesse voortkomt en waar je je verbonden mee voelt, dat zorgt dat we het beter integreren, makkelijker leren.

Veerkracht

Ieder project is een oefening van veerkracht

Stress kun je ook verbinden met vitaliteit of prestatie, met positieve stress.

Onze geschiedenis zit in ons systeem.

3 breinen: 3 takken van autonome zenuwstelsel

Rood: Reptielenbrein: verstarren, trauma, dissociatie

Geel: Zoogdierenbrein: vecht/vlucht, reflexen

Groen: Mensenbrein: coping, leren, sociaal spel, toenadering

Als leerkracht wil je een groene omgeving creëren.

Hoe kun je kinderen leren met ongemak om te gaan?

Door middel van spel op zoek gaan naar je eigen leersituatie, op zoek naar je eigen plezier. We slaan niet het lijden op, maar het proces, het verhaal. Verhalen zorgen ervoor dat we anders met stress omgaan. Kunst en cultuur helpen hierbij; de kunst van het leven, in hoeverre ben je in staat om zelfsturend te zijn.

Kunsteducatie speelt rol in ontwikkeling, het zorgt voor positieve stress.

Onderzoeken hoe je je verhoudt tot een uitdaging.

Hoe kun je klimaat creëren om je tot het hoogste niveau te brengen?

Door nabijheid te laten voelen. Door speelsheid; te zijn en uit te stralen. Een rolmodel te zijn.

Voorbeeld van een pianiste en een dirigent (Maria Joao Pires en Ricardo Chailly). Zij heeft een ander stuk gerepeteerd dan het orkest en komt er pas achter in volle concertzaal. De dirigent coacht haar door het stuk.

Interne en externe beheeroriëntatie

Extern: je wordt bestuurd door anderen

Intern: je hebt zelf grip.

Welk verhaal vertel je over jezelf? Dit wordt vaak bevestigd door je omgeving, waardoor het vaak erger wordt. Het is moeilijk om je externe beheersoriëntatie van je af te schudden

Het vraagt maatwerk om dat verhaal te veranderen; leerlingen zien zoals ze zijn, leerlingen te zien en hoe ze zichzelf zien. Zo kun je bouwen aan je interne beheersoriëntatie. Gezien worden. Je eigen verhaal leren kennen. Reflecteren op jezelf. De 'klik met je ik' werkt stressverminderend. Zo leer je jezelf hanteren en kun je met een interne beheersoriëntatie – de wereld in.

Je hersenen leren het best door eigen initiatief.

Link met werkwijze van Keunstwurk

Onderwijs creëert de illusie dat we kinderen uitdagen, maar we dagen ze lang niet altijd uit.

Onderwijs zet kinderen vaak in consumerende stand. Kinderen komen niet echt in beweging.

Terwijl 'leren in flow' juist het kernconcept zou moeten zijn.

Een veerkrachtig mens dat zich durft te uiten, durft te spelen, te ontdekken, gaat in relatie, weet welk verhaal hij te vertellen heeft en hoe hij dat wil vertellen. Maar om veerkrachtig te worden zijn spelen, experimenteren, bewegen, plezier, flow en samenwerken belangrijk.

Hier ontmoeten talentgedreven werken, de kunstenaarsmindset, creativiteitsontwikkeling en cultuureducatie elkaar:

Bijna iedereen kan flow ervaren. Iedereen heeft een verhaal dat gehoord mag worden.

Als je de 'klik met je ik' hebt ervaren en daar een beetje eigenwijs in kunt zijn dan heb je de basis om bij je innerlijke motief, drive te komen.

De kunstenaarsmindset is een open houding die ons helpt de wereld onbevangen, speels, onderzoekend en scheppend tegemoet te treden. Het is de moed om oude zekerheden los te laten en de wereld met een open blik tegemoet te treden. Hiervoor heb je veerkracht en energie nodig.

Met kunst werk je aan belangrijke metacognitieve vaardigheden en sluit je aan bij oeroude evolutionaire basis van onze mens zijn. Kinderen worden vaak blij van kunst en cultuur. Van muziek maken, spelen, dansen, zich uitdrukken.

Bewegen, luisteren, experiment, onderzoeken en spelen zijn centrale begrippen binnen kunst en cultuureducatie. Net als binnen talentgedreven werken, bouwen ze daarmee aan veerkracht, nieuwsgierigheid en zelfsturing.